

שְׁנֵי הַדְּבָרִים עֲצוּ בְּלִי / נוֹרִית זֶרְחִי

לִפְעָמִים

אֲנִי מְרִים רֶגֶל

אֶת הָרֹאשׁ שְׁלִי

וּכְבֵּר אֲנִי רוֹאֶה אוֹתָם

יּוֹשְׁבֵי מוֹלֵי -

שְׁנֵי הַדְּבָרִים - עֲצוּ וּ בְּלִי.

רֶגֶל שְׂמָאל עַל יְמִינָם הֵם מְנִיחִים

תּוֹמְכִים רֹאשָׁם בְּכַף אַחַת

וּבִשְׁנֵיהֶם סוֹמְכִים,

וּבְלִי מְלָה

נֶאֱנָחִים.

אֲנִי מִצְחִיק אוֹתָם

וְהֵם יּוֹשְׁבִים רְצִינָיִים

כְּמוֹ שְׁנֵי עֲנָנִים.

יִכְשְׁוּנָמָאס לִי כְּבֵר מְאֹד

אֲנִי קוֹרֵא בְּמֵלֶאךְ קוֹלִי:

'סִתְּלֶקוּ מִפֶּה מִיָּד,

עֲצוּ ! בְּלִי !

וְלִפְעָמִים

הֵם בְּאֶמֶת נִעְלָמִים

בְּאֶמֶת נִעְלָמִים

נִעְלָמִים.

מתוך הנמר שמתחת למיטה

מאת נורית זרחי

צייר אבנר כץ

מסדה 1976

כְּשֶׁעֲצוּב לִי / שְׁלוֹמִית פֶּהֶן-אֶסְיָה

אֶמְרָתִי לְאִמָּא : "עֲצוּב לִי !"

"לָךְ תִּשְׁקָה אֶת הָעֵצִיצִים," אִמָּא אָמְרָה.

הַשְּׁקִיתִי

וְלֹא עָזַר

הָעֵצֶב לֹא עָבַר.

אֶמְרָתִי לְאִבָּא : "עֲצוּב לִי !"

"אָז תִּשְׁיֵר שִׁירִים," אִבָּא אָמַר.

שִׁרְתִּי

וְלֹא עָזַר

הָעֵצֶב לֹא עָבַר.

אֶמְרָתִי לְסָבָא : "עֲצוּב לִי !"

סָבָא לִטַּף לִי אֶת הַצְּוָאר,

"סִפֵּר מָה קָרָה,

אֵל תַּחֲסִיר דְּבָר." "

וְהָעֵצֶב עָבַר...

עֲכָשׁוּ יוֹאֵב עֲצוּב.

מְדוּעַ אֶתָּה עֲצוּב, יוֹאֵב ?

אֲכַל יוֹאֵב לֹא יָכוֹל לְעַנּוֹת,

כִּי יוֹאֵב עֲצוּב עֲכָשׁוּ.

הָעֵינַיִם שְׁלוֹ עֲצוּבוֹת -

עֲצוּב גַּם הִפָּה שָׁל יוֹאֵב.

הַמְחַשְּׁבוֹת שְׁלוֹ עֲצוּבוֹת.

מְדוּעַ אֶתָּה עֲצוּב, יוֹאֵב ?

אֲכַל יוֹאֵב לֹא יָכוֹל לְעַנּוֹת,

כִּי יוֹאֵב עֲצוּב עֲכָשׁוּ.

אוֹלֵי עוֹד דִּקְקָה אוֹ שְׁתִּים

וְאוֹלֵי עוֹד שְׁעָה אוֹ שְׁעֵתִים -

הוּא לֹא יִהְיֶה עֲצוּב.

וְאֵם הוּא יִרְצֶה

וְאֵם הוּא לֹא יִשְׁכַּח

הוּא יִסְפֵּר מְדוּעַ הוּא הִיָּה

עֲצוּב כָּל-כָּךְ.

מתוך העורב והלימון

מאת חיה שנהב

צייר דייוויד הול

עם עובד 2009

מתוך

סבא מרחוב העפיפונים הכחולים

עם עובד 1986

יאנוש קורצ'אק בכתביו הפדגוגיים ובסיפוריו, ואריך קסטנר בספריו, בהקדמות שכתב וב"הרהורים" ששזר בין הפרקים - שני ההומניסטים האלה הפליאו להבין לנפשם של ילדים וטענו בשמם; הילדות איננה חפה מעצב, ועצבונם של ילדים אינו קל ואינו פחות מזה של מבוגרים.

שלושת השיר שכאן מעמידים את העצב בקדמת הבמה.

נורית זרחי (נ' 1941) מתכוננת בתחושת העצב הפוקדת ילד ואיננה עוסקת בסיבה. תחושת הדכדוך מופיעה פתאום, "לפעמים", היא מעיקה כשני דובים כהים, גדולים, שנוכחותם חוסמת כל רגש אחר ומפריעה לשגרת החיים. זרחי נוטלת את המילים הפשוטות, הנוגעות לכל לב - "עצוב לי" - ומחלקת אותן לשלושה רכיבים, שני שמות וביניהם ו שרוקה. הדימוי של שני הדובים ממחיש את המועקה הרובצת על הילד, אך בו-בזמן מוסיף הומור ואופטימיות הבאות לידי ביטוי גם בטיפוגרפיה.

שלומית כהן-אסיף (נ' 1948) מציגה מעין מחזה-זוטא בשלוש מערכות; ילד מול אמא, ילד מול אבא, ילד מול סבא. הפתעה? רק סבא יודע שהתעלמות ממצוקה איננה מעלימה אותה. חיה שנהב (נ' 1936) עוסקת בכבודו של הילד; בכבוד לרגשותיו, בכבוד לפרטיותו. גם בשיר הזה מנצנץ מסר אופטימי, המבליט את האפשרות להיפרד מן העצב ואולי גם לשכוח את סיבתו.

נירה לויץ